

2019-05-28
Uppdaterad:
2022-03-31

Dokumentansvarig:
Prorektor för utbildning

Dnr: MIUN 2019/847

Pedagogisk meritering vid Mittuniversitetet

En modell för ansökan om utnämning till meriterad eller excellent lärare

Innehållsförteckning

1 Bakgrund	1
2 Varför en pedagogisk meriteringsmodell?	1
3 Förutsättningar för ansökan	2
3.1 Ansökan	2
3.2 Meriteringsnivåer	3
3.3 Utskottet för pedagogisk meritering	3
3.4 Pedagogiskt sakkunniga	3
3.5 Ansökningsprocessen	4
3.6 Överklagan	5
3.7 Lönetillägg och anställning	5
3.8 Erkännande av tidigare pedagogiska meriter	5
Litteraturförteckning.....	6

Bilaga 1. Anvisningar för sökande till pedagogisk meritering - kriterier för meriterad respektive excellent lärare

Bilaga 2. Mall för pedagogisk portfölj

Bilaga 3. Anvisningar för sakkunniga inom pedagogisk meritering - kriterier för meriterad respektive excellent lärare

Bilaga 4. Anvisningar för prövning av högskolepedagogiska utbildningsmeriter inför ansökan om pedagogisk meritering

1 Bakgrund

Ungefär hälften av Sveriges lärosäten för högre utbildning har idag ett system eller en modell för pedagogisk meritering för universitetslärare och fler lärosäten arbetar med att införa ett sådant system eller överväger att göra det (Winka 2017). Pedagogisk meritering är idag således ett självklart inslag vid svenska universitet och högskolor. Sedan hösten 2016 har Mittuniversitetet arbetat med att ta fram en pedagogisk meriteringsmodell och i detta dokument beskrivs modellen och ansökningsprocessen i detalj.

Arbetet startade under Mittuniversitetets utbildningsstrategis prolangeringsperiod 2016–2017 i form av ett projekt om pedagogisk meritering. Projektet utmynnade i två rapporter (Rapport 1: Omvärldsanalys och Rapport 2: Förslag på pedagogiskt meriteringssystem, Dnr MIUN 2017/431).¹ Under 2018 genomfördes en pilot för att testa meriteringssystemet i ett skarpt läge. Piloten utvärderades av en extern granskare, Åsa Ryegård vid Mälardalens högskola. Utvärderingen (Dnr MIUN 2019/614) innehöll ett antal rekommendationer för revidering och i det här dokumentet har flera av de rekommendationerna integrerats in i modellen.²

2 Varför en pedagogisk meriteringsmodell?

Det övergripande målet för Mittuniversitetets pedagogiska meriteringsmodell är att främja den pedagogiska utvecklingen vid lärosätet och att bidra till höjning av kvaliteten i våra utbildningar. Mittuniversitetet vision är att vara *ett globalt universitet med regionalt engagemang där vi forskar och utbildar för hela livet* (Dnr 2018/1006) och därtill behöver vi attrahera skickliga medarbetare. Mittuniversitetet vill på olika sätt uppmärksamma och belöna skickliga lärare, samt visa lärarna att det lönar sig att utveckla den egna lärarrollen och undervisningen, både individuellt och i grupp. En pedagogisk meriteringsmodell är ett incitament för lärare att utveckla sin pedagogiska kompetens samt för institutioner att skapa goda förutsättningar för självreflektion och pedagogisk utveckling.

Ett annat syfte med meriteringsmodellen är att Mittuniversitetet ska ha tydliga och mätbara kriterier för pedagogisk skicklighet och underlätta bedömningen av den pedagogiska skickligheten. Mittuniversitetet har valt att skapa en modell som liknar andra lärosätens modeller, där Umeå universitetets modell visat sig vara särskild användbar (Umeå universitet, Dnr FS1.2.2-986-14). Mittuniversitetet följer på så sätt nationell praxis inom området och bidrar till den gemensamma förståelsen kring pedagogisk meritering och bedömning av pedagogisk skicklighet.

¹ Projektgruppen bestod av Monica Eriksson (projektledare), Liselott Flodén, Christina Grandien och Elzbieta Strzelecka. Det här dokumentet är en omarbetad och förkortad version av förslaget i Rapport 2.

² Föreliggande dokument är upprättat av Helen Asklund och Laura Brander, med stöd av utskottet för pedagogisk meritering.

3 Förutsättningar för ansökan

Det pedagogiska meriteringssystemet vid Mittuniversitetet omfattar två nivåer, *meriterad* respektive *excellent lärare*. Ansökan kan lämnas in varje höst, med sista ansökningsdag 15 oktober. Exakta ansökningsdatum för aktuellt år meddelas i god tid på Medarbetarportalen.

Den enskilde läraren måste uppfylla fem grundkriterier för att vara behörig att ansöka om utnämning till meriterad eller excellent lärare. För det första krävs att den sökande har en *fast anställning som lärare* vid lärosätet och *minst fem års undervisningserfarenhet* vid högskola/universitet, *motsvarande lägst två års heltidsundervisning*. För sökande på meriterad nivå krävs akademisk eller konstnärlig *examen på (lägst) grundnivå* med relevans för det egna undervisningsuppdraget. För excellent nivå krävs *examen på avancerad eller forskarnivå*. Vidare fordras att läraren motsvarar kraven på *ämnesmässig grund* och *behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning* (SUHF, 2016:1). Ämnesmässig grund innebär att läraren har för utbildningsuppdraget relevanta, aktuella och djupa ämneskunskaper eller professionskunskap. Högskolepedagogisk utbildning innebär att läraren har behörighetsgivande utbildning i högskolepedagogik omfattande sammanlagt minst 15 hp eller tio veckors heltidsstudier. Förutsättningar tillstyrks i ett intyg från prefekt och ämnesansvarig. Vid behov av prövning av högskolepedagogisk utbildning finns riktlinjer på medarbetarportalens sida för pedagogisk meritering.

3.1 Ansökan

Ansökan består av en pedagogisk portfölj med tillhörande bilagor, CV samt *Intyg för ansökan om pedagogisk meritering* med underskrift av prefekt och ämnesansvarig. Ansökan skickas in via rekryteringsverktyg Varbi. Enbart kompletta ansökningar kommer att skickas för utlåtande av pedagogiskt sakkunniga.

3.1.1 Utformning av den pedagogiska portföljen

Utformningen av den pedagogiska portföljen beskrivs enligt bilaga 1, *Anvisningar för sökande* samt bilaga 2, *Mall för pedagogisk portfölj*. Det är angeläget att den pedagogiska portföljen tydligt visar *vad* läraren gjort, *hur* hen gjort, *varför* och med vilket *resultat*. Den pedagogiska portföljen består av både beskrivningar av pedagogiska meriter och resonerande avsnitt, och skiljer sig därmed från en traditionell portfölj.

3.1.2 Stöd i skrivprocessen

Avdelningen för forsknings- och utbildningsstöd (FUS) arrangerar en utbildning i att skriva en pedagogisk portfölj som stöd för sökanden. Lärare som önskar meritera sig rekommenderas starkt att delta i utbildningen, då det ökar möjligheterna att skriva ansökningar av hög kvalitet. Välskrivna ansökningar ger i sin tur goda förutsättningar för pedagogiskt sakkunniga att kunna lämna tydliga utlåtanden och bidrar indirekt till att ge Mittuniversitetet ett gott renommé.

3.2 Meriteringsnivåer

Pedagogisk meritering sker alltså på två nivåer, *meriterad* respektive *excellent*. Ansökan om att utnämnas till excellent lärare får enbart lämnas in av lärare som tidigare bedömts uppfylla behörighetskraven för meriterad lärare. Varje meriteringsnivå definieras av ett antal kriterier. Inom respektive kriterium anges exempel på indikatorer för hur läraren kan uppfylla kriteriet. Samtliga kriterier ska vara uppfyllda, men alla indikatorer behöver inte vara uppfyllda. De olika meriteringsnivåerna med kriterier och tillhörande indikatorer beskrivs i detalj i bilagorna *Anvisningar för sökande* (bilaga 1) och *Anvisningar för sakkunniga* (bilaga 3).

3.3 Utskottet för pedagogisk meritering

För att bereda och hantera handlägningsprocessen kring pedagogisk meritering finns en universitetsgemensam arbetsgrupp, *Utskottet för pedagogisk meritering*. Utskottet gör ingen bedömning av kvaliteten på innehållet i ansökningarna.

Prorektor för utbildning är ordförande för utskottet. Därutöver består utskottet av en ordinarie ledamot och en suppleant från respektive fakultets anställningsråd (AR), Fakulteteten för humanvetenskap (HUV) och Fakulteteten för naturvetenskap, teknik och media (NMT), handläggare från respektive AR, en intern pedagogiskt sakkunnig, en representant för FUS samt två studentrepresentanter.

Tid motsvarande 2 % av en heltidstjänst per ledamot avsätts för arbete i utskottet. Personen som sitter i utskottet som intern pedagogisk sakkunnig har dock 4 %, då denne förväntas vara ansvarig för att ta fram sakkunniga för varje ansökan. Utskottets fakultetsrepresentanter finansieras via overhead från fakulteterna. Kårens studentrepresentanter erhåller arvode på samma sätt som för andra uppdrag i AR och andra nämnder.

3.4 Pedagogiskt sakkunniga

Vid ansökan på både meriterad och excellent nivå ska två externa pedagogiskt sakkunniga anlitas. Sakkunniga utses av Utskottet för pedagogisk meritering. Både män och kvinnor ska vara representerade bland sakkunniga om inte synnerliga skäl föreligger. Jävsförhållanden får ej föreligga (SFS 1986:223). Om det föreligger jäv eller om den sökandes ämnesområde ligger långt ifrån den sakkunniges eget ämnesområde bör denne avstå från uppdraget. I vissa fall kan det vara svårt att hitta sakkunniga inom rätt ämnesområde, men utskottet strävar efter att minst en av två sakkunniga ska ha samma eller närliggande ämnesbakgrund som den sökande. Pedagogiskt sakkunniga ska i första hand rekryteras från den särskilda nationella listan som nätverket Swednet (Svenskt nätverk för pedagogisk utveckling inom högre utbildning) upprätthåller. Listan innehåller namn på personer med utbildning för och erfarenheter av att bedöma pedagogisk skicklighet. Listan uppdateras kontinuerligt.³

³ I skrivande stund är det Katarina Winka vid Umeå universitet som ansvarar för listan. Winka är en av kursledarna för kursen *Att bedöma pedagogisk skicklighet*. Kontakt: Katarina.Winka@umu.se.

3.4.1 Anvisningar för sakkunniga

De sakkunniga ska göra sin bedömning utifrån de kriterier som Mittuniversitetet har fastställt för den aktuella nivån (meriterad respektive excellent lärare). Till sin hjälp har de sakkunniga anvisningar från Mittuniversitetet med en beskrivning av processen och kriterierna samt riktlinjer för hur sakkunnigutlåtandet ska utformas, se bilaga 3 *Anvisningar för sakkunniga*.

Utöver den sökandes ansökningshandlingar ligger även ett pedagogiskt samtal till grund för de sakkunnigas slutgiltiga bedömning. Syftet med det pedagogiska samtalet är att de sakkunniga kan ställa fördjupande frågor kring innehållet i ansökan. De sakkunniga ska i sin bedömning lägga störst vikt vid den skrivna ansökan. Det pedagogiska samtalet ska alltså ses som ett komplement en komplettering till den skriftliga ansökan. Utskottet för pedagogisk meritering kan begära kompletteringar från de sakkunniga om det finns otydligheter eller brister i utlåtandet.

Ett arvode utgår till pedagogiskt sakkunniga. För närvarande erhåller pedagogiskt sakkunniga som anlitas av Mittuniversitetet ett arvode om 4000 kronor per ansökan. Kostnaden finansieras via omfördelning av gemensamma avsättningar (overhead).

3.5 Ansökningsprocessen

Utlysning sker via Mittuniversitetets hemsida/medarbetarportalen en gång per år. Nedan följer en beskrivning av rutiner för handläggning av ansökningar:

1. Läraren önskar ansöka om att bli utnämnd till meriterad eller excellent lärare.
2. Läraren hämtar information om ansökningsförfarandet via meriteringssystemets webbsida på Medarbetarportalen.
3. Förutsättningar för ansökan prövas på institutionen, prefekt och ämnesansvarig godkänner grundförutsättningar och utfärdar intyg.
4. Läraren deltar i utbildning om att skriva en pedagogisk portfölj och sammanställer sin pedagogiska portfölj med bilagor och CV.
5. Läraren lämnar in sin ansökan via rekryteringsverktyget Varbi.
6. Handläggarna informerar AR vid respektive fakultet om ansökningarna och lämnar dem vidare till utskottet för pedagogisk meritering för beredning.
7. Utskottet kontrollerar att ansökan är fullständig. Om ansökan brister i något av dessa avseenden sänds den tillbaka till sökande för komplettering. Vidare prövar utskottet om sakkunniggranskning kan tillstyrkas. Om så är fallet föreslår utskottet två externa sakkunniga och en reserv.
8. AR beslutar om ansökan kan gå ut på sakkunnigprövning, utser sakkunniga baserat på förslag från utskottet för pedagogisk meritering, sänder ansökan till sakkunniga samt bevakar att utlåtanden kommer in.
9. Sakkunnig bokar in ett pedagogiskt samtal där tillfälle ges för den sökande att förtydliga sin skriftliga ansökan.
10. Sakkunnig färdigställer sitt utlåtande och skickar in det via Varbi.

11. Utskottet bereder inkomna handlingar från sakkunniga. Vid eventuellt ofullständigt eller otydligt utlåtande kommer ordförande i utskottet kontakta sakkunnig för förtydligande eller komplettering.
12. Vid två positiva utlåtanden bereder utskottet ärendet vidare till respektive AR. I händelse av ett eller två negativa sakkunnigutlåtanden kontaktar ordförande i utskottet den sökande för att denne ska kunna dra tillbaka sin ansökan.
13. Representant från utskottet föredrar ärendet för respektive AR. AR rekommenderar fakultetsnämnden att ge läraren utnämningen meriterad eller excellent lärare om kraven är uppfyllda.
14. Fakultetsnämnden fattar beslut om utnämning baserat på AR:s rekommendationer. Beslutet går inte att överklaga. Beslutet diarieförs av handläggarna.
15. Handläggare i AR expedierar beslut om utnämning alternativt avslag och ser till att meriteringsbevis tilldelas de utnämnda lärarna.
16. Lärare som utnämnts till meriterad respektive excellent uppmärksammas i samband med universitetets årliga högtid. De som utnämnts till meriterade får sina namn upplästa, till de som utnämnts till excellenta överlämnas ett diplom.

3.6 Överklagan

Ett eventuellt negativt beslut från fakultetsnämnden på ansökan om utnämning i det pedagogiska meriteringssystemet kan inte överklagas. Förnyad ansökan får dock göras.

3.7 Lönetillägg och anställning

Läraren som utnämnts ges ett fast lönetillägg om ett halvt docentpåslag för meriterad nivå och ytterligare ett halvt docentpåslag för excellent nivå.⁴ Den lärare som utnämns till meriterad respektive excellent lärare erhåller det fasta lönepåslaget från och med månaden efter beslut om utnämning i fakultetsnämnden. Lönepåslaget finansieras via grundutbildningsanslaget.

Att utnämnas som meriterad eller excellent lärare innebär inte att anställningsformen ändras, men vissa specifika kompetenser bekräftas och dokumenteras genom utfärdandet av meriteringsbevis. I dagsläget finns ingen fastställd plan för hur de meriterade lärarnas kompetens kan komma till användning vid lärosätet, förutom att ett nätverk för meriterade lärare ska skapas. En meriterad eller excellent lärare skulle även kunna tänkas bidra till Mittuniversitetets pedagogiska utveckling exempelvis genom att agera mentor för andra lärare eller arbeta med uppdrag som kräver särskild pedagogisk kompetens.

3.8 Erkännande av tidigare pedagogiska meriter

Som SUHF (2016) skriver finns rekommendationer om mål för behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning som ett sätt att främja lärares rörlighet och en nationell samsyn om vissa grundkrav för högskolelärare i Sverige.

⁴ Se [https://www.miun.se/medarbetare/anstalld/att-vara-anstalld/lon/Lonesattning/Lonereglering-for-viss-personal/\[2020-04-23\]](https://www.miun.se/medarbetare/anstalld/att-vara-anstalld/lon/Lonesattning/Lonereglering-for-viss-personal/[2020-04-23])

Mot bakgrund av dessa rekommendationer erkänner Mittuniversitetet utnämningar till meriterade respektive excellenta lärare som gjorts vid andra lärosäten. Då bedömningskriterier och nivåindelningar kan variera mellan olika lärosäten, måste en kvalitativ bedömning göras i de fall en anställd anhåller om att få ett annat lärosätes bedömning av pedagogiska meriter prövad. Ansökan om en sådan prövning görs under samma period som ordinarie ansökan om pedagogisk meritering, och sker i följande steg:

- Sökande skickar via Mittuniversitetets rekryteringssystem in sin ansökan, som ska innehålla
  - intyg på att samtliga grundförutsättningar för pedagogisk meritering vid Mittuniversitetet är uppfyllda (*Intyg för ansökan om erkännande av pedagogisk meritering från annat lärosäte*)
  - intyg på uppnådd nivå vid det ursprungliga lärosätet
  - beskrivning av den pedagogiska meriteringsmodellen vid det ursprungliga lärosätet
- Utskottet för pedagogisk meritering⁵ bedömer ärendet och skickar underlag till AR. Bedömningen baseras på det andra lärosätets pedagogiska meriterings-modell.
- AR lämnar förslag till beslut, vilket därefter tas i fakultetsnämnden.
- Vid behov kan systemet med extern sakkunnig-prövning tillämpas.

Vid Mittuniversitetet finns också utarbetade anvisningar för prövning av tidigare genomförda högskolepedagogiska utbildningar, vilket kan vara aktuellt vid ansökan om pedagogisk meritering (se *Anvisningar för prövning av högskolepedagogiska utbildningsmeriter inför ansökan om pedagogisk meritering*). Även dessa anvisningar utgår från SUHF:s rekommendationer om mål för behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning (2016). Den utbildning som du vill få tillgodoräknad ska alltså ha gett dig motsvarande kunskaper som finns beskrivna i SUHF:s rekommendation.

Litteraturförteckning

Eriksson, M., Grandien, C., Floden, L., & Elzbieta, S. (2017). *Rapport 2 Förslag på pedagogiskt meriteringssystem*. Dnr MIUN 2017/431. Sundsvall och Östersund: Mittuniversitetet.

⁵ Intern pedagogiskt sakkunnig bereder ärendet och tar vid behov hjälp av annan medlem i utskottet.

- Eriksson, M., Grandien, C., Floden, L., & Strzelecka, E. (2016). *Pedagogisk meritering vid Mittuniversitetet Rapport 1 Omvärldsbevakning*. Dnr MIUN 2017/431. Sundsvall och Östersund: Mittuniversitetet.
- Handläggningsordning för pedagogisk meritering vid Umeå universitet. (2016). *Dnr: FS 1.2.2-986-14*. Umeå universitet.
- Ryegård, Å. (2013). *Inventering av pedagogiska karriärvägar på Sveriges högskolor och universitet*. Pedagogisk utveckling och interaktivt lärande (PIL). Göteborg: Göteborgs universitet.
- Ryegård, Å. (2019). *Utvärdering av ansökningsprocessen i pilotomgången för Mittuniversitetets pedagogiska meriteringssystem - Blir jag meriterad, då vill jag vara med och bidra!* Dnr MIUN2019/614. Sundsvall och Östersund: Mittuniversitetet.
- SFS 1986:223. (u.d.). Förvaltningslagen Justitiedepartementet. Stockholm.
- SUHF. (2016:1). *Rekommendationer om mål för behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning samt ömsesidigt erkännande*. Hämtat från Sveriges universitets- och högskoleförbund: <http://www.suhf.se/publicerat/rekommendationer>
- Winka, K. (2017). *Kartläggning av pedagogiska meriteringsmodeller vid Sveriges högskolor och universitet*. Göteborgs universitet, Enheten för pedagogisk utveckling och interaktivt lärande (PIL). Göteborg: Göteborgs universitet.